

2.2 Būdvardžio reikšmė, gramatiniai požymiai

Būdvardis – kalbos dalis, žyminti daikto ypatybę ir atsakanti į klausimus *koks? kokia? kuris? kuri?*

Būdvardžiai lietuvių kalboje gali reikšti spalvą, formą, skonį, medžiagą, išorines ir vidines ypatybes.

Būdvardžiai

Paprastieji

rūgštus, -i; žalias, -ia; apvalus, -i;
karštas, -a; lininis, -ė

Įvardžiuotiniai

rūgštusis, rūgščioji; žaliasis,
žalioji; apvalusis, apvalioji

Būdvardis kaitomas **giminėmis**. Pavyzdžiui: geras – gera, gražus – graži, lininis – lininė.

Būdvardis kaitomas **skaičiais**. Pavyzdžiui: geras – geri, gera – geros, lininė – lininės.

Būdvardis kaitomas **linksniais**. Pavyzdžiui: *V. kas? geras; K. ko? gero; N. kam? geram; G. ką? gerą; Įn. kuo? geru; Vt. kur? gerame; Š. geras!*

Paprastai būdvardį su daiktavardžiu deriname **gimine**, **skaičiumi** ir **linksniumi**. Pavyzdžiui: geras berniukas, lininę suknelę, gražaus vakaro.

2.2 Būdvardžio reikšmė, gramatiniai požymiai

Būdvardžių giminės

Vyriškoji

rūgštus, žalias, lininis,
gražus, gerasis

Moteriškoji

rūgšti, žalia, lininė, graži,
geroji

Bevardė

rūgštu, žalia, gražu

Bevardės giminės būdvardžiai nelinksniuojami ir su daiktavardžiais nederinami nei gimine, nei skaičiumi, nei linksniu.

1. Perskaitykite žemiau pateiktus pavyzdžius. Raskite ir pabraukite sakiniuose esančius būdvardžius. Kokia pabrauktųjų būdvardžių giminė? Nurodykite rodyklėmis, argumentuokite.

Koks žalias miškas!

Vyriškoji
giminė

Kur pažvelgsi, visur žalia!

Kaip gera tylėti.

Bevardė
giminė

Kaip rūgštu!

Kokia graži diena!

Moteriškoji
giminė

Šis obuolys rūgštus.

Būdvardžiai gali būti laipsniuojami. Pagrindiniai būdvardžių laipsniai yra trys: **nelyginamasis** (geras, gera), **aukštesnysis** (geresnis, geresnė), **aukščiausiasis** (geriausias, geriausia). Tačiau yra būdvardžių, kurie laipsnių neturi (auksinis, karamelinis).

Būdvardžių laipsniai

Aukščiausiasis laipsnis
geriausias, geriausia

Aukštesnysis laipsnis
geresnis, geresnė

Nelyginamasis laipsnis
geras, gera

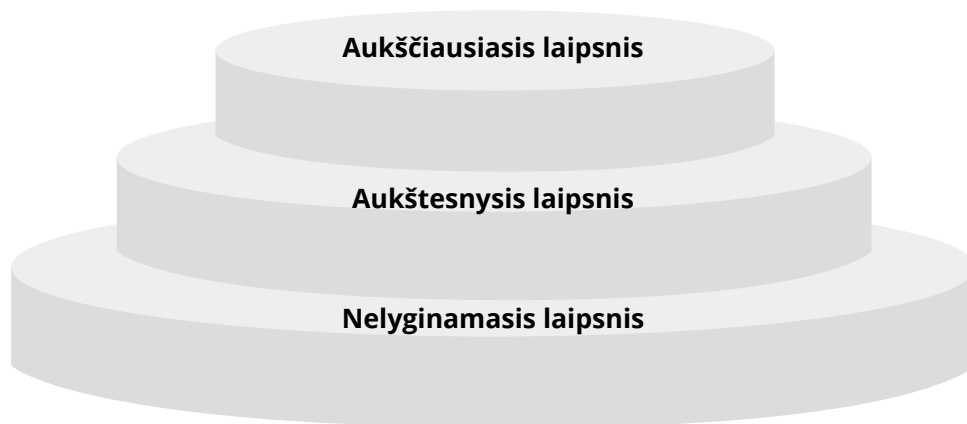
2.2 Būdvardžio reikšmė, gramatiniai požymiai

2. Užrašykite, kokius gramatinius požymius turi būdvardis.

Būdvardžio gramatiniai požymiai

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

3. Išlaipsniuokite būdvardžius *baltas*, *graži*. Įrašykite į pateiktą schemą.

4. Įrašykite praleistas raides, būdvardžius pabraukite.

Žiema buvo labai ilga. Saulė ka__dien vis ilgiau ir ilg__ šviečia. Tirpsta sniegas. Stipriai įšalusi žemė po truputį š__la. Kieme telkšo didelės bal___. Naminiai žvirbl__ turškiasi jose nekrei__dami nė menkausio dėmesio į tikrąjį kiemo šeiminink__ Rainį. Netoli putojantis Nevėžis be atvangos plu__do ledus. Oras drėgnas, bet malonus.

2.2 Būdvardžio reikšmė, gramatiniai požymiai

5. Morfologiškai išnagrinėkite žodžius iš 4-osios užduoties.

Žodis	Skyrius	Giminė	Skaičius	Linksnis	Laipsnis
ilga					
didelės					
naminiai					
menkausio					
tikrąjį					
drėgnas					
malonus					

6. Skliaustuose parašytus būdvardžius suderinkite su daiktavardžiais gimine, skaičiumi ir linksniu.

(Pilnas) ąsotyje – _____

(Nelygi) kovos – _____

(Šlapias) megztiniai – _____

(Slidus) kelyje – _____

(Nauja) dainai – _____

(Stiprus) vyrus – _____

(Drąsus) prezidentą – _____